

Тема: Окупаційний режим на території України.

(фрагмент уроку “Голокост”)

Цільові завдання: розкрити суть політики « нового порядку» ,

показати злочини окупантів на українських землях,

закріплювати навички аналізу історичних джерел та фотодокументів,

виховувати учнів в душі патріотизму, національної свідомості , толерантності та гідності.

Очікувані результати: після уроку учні зможуть:

1. Розповідати про суть «нового порядку» в Україні.
2. Розуміти, що Бабин Яр став символом Голокосту в Україні.
3. Виразити своє ставлення до події.

Обладнання: підручник, мультимедійний проектор і мультимедійна презентація, персональний комп’ютер, фрагмент кінофільму « Назустріч пам’яті», Г.Кноп « Холокост», « Єврейські діти України - жертви Голокосту» Каталог експозиції з історії Голокосту на теренах України, виставки « Анна Франк. Урок історії», Щоденник Давида Рубіновича., А. Подольський . Уроки минулого. Історія Голокосту в Україні., Нариси з історії та культури євреїв України.

Хід уроку

I. Робота над темою уроку

Вчитель. Продовжуємо нашу роботу. Нагадую, що на початку уроку було поставлене проблемне завдання:

Чи можна з подій Голокосту та II Світової війни загалом винести будь - які уроки? Які саме?

Вчитель: Давайте пригадаємо з курсу всесвітньої історії, які завдання стояли перед німецьким окупаційним режимом ?

Окупаційний режим був направлений на політику « нового порядку». Ця політика « Нового порядку » включала в себе: (відповідають діти)

- Систему масового знищення людей;
- Систему пограбування;
- Систему експлуатації людських і матеріальних ресурсів.

Вчитель. Зверніть увагу на екран (перегляд фотографій Гвідо Кноп « Холокост» - євреї в Бухенвальді,

- чоловіки євреї незадовго до знищення в газовій камері,

- вхід в Аушвіц, (слайд)

- волосся вбитих жертв в Аушвіці,

- хлопчик з Варшави.)

Вчитель. На які думки наводять вас ці фотоджерела?

(учні відповідають)

- Це жертви Голокосту в Європі

Вчитель. Що таке Голокост?

(учні відповідають. Поняття на екрані)

Голокост- організоване та планомірне знищення єврейського населення нацистами та їхніми союзниками в роки Другої Світової війни.

Ця людиноненависна політика нацистського режиму була поширена і на Україну. На землях України, що були в межах нацистського Рейхскомісаріату, (слайд **Розчленування України**) були зосереджені сотні єврейських містечок, до війни тут мешкало більше мільйона євреїв, які мирно жили поряд з українцями, росіянами, поляками та іншими... Тут вони всі були злочинно вбиті протягом 1941–1943 років, тут залишила свій кривавий шлях айнзацгрупа «С», що пройшла від Львова до Харкова через Житомир, Київ, Дніпропетровськ. Саме на терени Рейхскомісаріату припадає найбільша кількість жертв Голокосту в Україні, саме тут нацисти вдавалися до масових розстрілів, масових екекуцій, яких не було на теренах Трансністрії чи Закарпаття. У Рейхскомісаріаті не було депортацій до таборів смерті в Польщу, гетто мали здебільшого тимчасовий характер, тут людей знищували за те, що вони євреї, шляхом масових розстрілів в ярах, парках, домівках, у полі, у лісах. Так було в Кам'янці, Бердичеві, Білій Церкві, Маріуполі, Житомирі, Дніпропетровську... Проте символом таких масових злочинів проти людей, став Бабин Яр у Києві.

Отже, 19 вересня 1941 р., у полудень, у Київ увійшли війська 6-ї німецької армії під командуванням генерал-фельдмаршала фон Рейхенау, які впродовж 73 днів намагалися захопити місто. Вже у перші дні окупації міста нацисти розпочали розстріл євреїв.

Робота з документом

ДОКУМЕНТ:

«Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок 29 вересня 1941 року до год. 8 ранку при вул. Мельника Доктерівський (коло кладовища).

Всі повинні зібрати з собою документи, гроші, білизну та інше. Хто

не підпорядкується цьому розпорядженню, буде розстріляний. Хто займе жидівське мешкання або разграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний».

Об'ява, що була розвішена на вулицях Києва ранком 28 вересня трьома мовами: українській, російській, німецькій.

Завдання для роботи з документом:

Проаналізуйте.

1. Уявіть собі, що ви не змогли виїхати з міста Києва, перед приходом німців, а залишилися разом з сусідами, серед яких є єврейські родини, ви прочитали оголошення, ваші дії?

2. Що вимагається в наказі?

3. Чим можна пояснити вимогу «зібрати з собою документи, гроші, білизну та інше»?

Відповіді:

- Я на стороні євреїв, війна, тривожно, можливо переселення в іншу країну.
- Війна – це страшно, я хочу жити, я б не ризикнув
- Це не звично, негативно

Вчитель. Крім того ви отримали попереднє завдання.

І так завдання першій групі було знайти свідчення очевидців подій Голокосту.

2 група готувала матеріал для презентації «Бабин Яр»

3 група збирала матеріал «Історія епохи очима людини»

1 група Ми опрацювали велику кількість літератури, відвідали єврейську общину, працювали в інтернеті

(учні від імені свідків розповідають про події):

1 свідчення Дмитро Малаков *«Рано-вранці 29 вересня, в переддень свята Віри, Надії, Любові, по Львівській, Гнибочиці і Андріївському узвозу з Подола рушили величезні жахливі колони. В тому торговельно-ремісничому районі здавна проживала переважна більшість київських євреїв. «Знать» з Хрещатика і Липок евакуювалася. Йшли люди різних професій, різного віку, фізичного стану. Вийшли здорові й хронічно хворі, інваліди, паралізованих везли на візках і тачках. Вдягнені в зимові пальта і шуби. Несли речі, дехто — в'язки улюбленої цибулі через шию. Чимало людей вірило в переселення до гетто чи щось таке. Були і проводжаючі.*

При видовищі такої кількості людей думка про їхню масову загибель здавалась неможливою, дикою. Та про зорливіші не брали з собою дітей, залишали їх сусідам або здавали до дитячих будинків. Біля Покровського монастиря черниці, які теж вийшли на Львівську вулицю подивитись, як багато інших мешканців,

інколи вихоплювали з рядів дітей, особливо несхожих зовнішньо на єврейських (білявих, чи що). Звичайні православні черниці»

2 Свідок про Діну Пронічеву, акторку театру ляльок *«...всех голых выстраивали по два-три человека и вели на какую-то возвышенность к песчаной стене, в которой были прорезы. Туда люди входили и не возвращались...»*

3 свідок про Олену Книш, яка вибралась з яру зі своєю дворічною донькою, *«...Меня в числе других завели в овраг. У женщин вырывали из рук грудных детей и малышей отбрасывали в сторону, а потом расстреливали из автоматов и пулеметов.»*

4 свідок про Зінаїду Зернецьку

«Мы, конечно, не верили, что евреев расстреляли. Но слух об этом уже пошел. Мама отмахивалась: «Да глупости все это! Как вам такое могло прийти в голову?»».

Был уже декабрь. Мама шла по Некрасовской от своей знакомой. По улице Артема двигались колонны немецких грузовых автомобилей, покрытых брезентом. Подул ветер. На одной из машин приподнялся край брезента, и мама увидела там наваленные доверху детские вещи. Рукав одной рубашки болтается на ветру. Машины ехали от Бабьего Яра...

Она пришла домой и сказала вдруг упавшим голосом: «Знаешь, Зиночка, их таки расстреляли». У меня все похолодело внутри: «Как? И Мишу Гооссмана тоже?» — «Да». Я была потрясена. Я представила себе Мишу... вот он стоит на краю могилы.. «Что я вам сделал? — молча вопрошает он. — За что вы ненавидите меня, и мою маму, и моего папу? Зачем убиваете?»»

(Журнал “Історія в школі” №9, 2002р. ст. 46)

Вчитель.*Мовою цифр. Історія Холокоста в Європі 1933-1945рр. – М., 2001-ст. 88*

Тільки 29 -30 вересня нацисти за допомогою місцевої поліції знищили в Бабиному Ярі 337771 євреїв. Розстріли продовжувались ще декілька днів. Але і після того, як були знищенні майже всі євреї, що ховалися в Києві, Бабин Яр залишався місцем масових розстрілів. Серед жертв Бабиного Яру – підпільники, комуністи, українські націоналісти. Дотепер точно невідомо, скільки євреїв було знищено в Бабиному Ярі. За підрахунками українських істориків, за час окупації в Бабиному Ярі знищено близько 150 тисяч осіб.

2 група

А ми можемо засвідчити ці трагічні події письмово. До вашої уваги фрагмент фільму про « Бабин Яр». Але на жаль цей фільм знятий американським режисером, але він про наші події і передає трагізм в Бабиному Ярі.

Вчитель. Нагадую ми працюємо за алгоритмом роботи з візуальним джерелом і методом « Прес»

Фрагмент кінофільму «Бабин Яр»

Вчитель. І завершає роботу III група

- Наша група підготувала презентацію « Бабин Яр».